

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМКИ І ТЕХНОЛОГІЙ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія з соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної
роботи

 Людмила ІЛЛЯШЕНКО
«27» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА**

підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма **СОЦІАЛЬНА РОБОТА**
галузь знань **23 СОЦІАЛЬНА РОБОТА**
спеціальність **231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова

2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Соціальна педагогіка» складена на основі освітньо-професійної програми Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота. – «25» серпня 2024 р. – 14 с.

Розробник: **Дмитро КАЗІМІРОВ**
викладач кваліфікаційної категорії «спеціаліст»

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з соціальної роботи.

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.
Голова циклової комісії

 Дмитро КАЗІМІРОВ

Схвалено методичною радою коледжу.
Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Голова методичної ради

 Людмила ІЛІЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов’язкова
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 231 Соціальна робота	Рік підготовки:
		3-й (БСО)
Семестр		
5-й (БСО)		
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 4	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		16 год.
		Семінарські заняття
		14 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: ознайомити здобувачів фахової передвищої освіти з становленням та досягненнями соціальної педагогіки, різноманітними напрямками сучасної соціально-педагогічної діяльності; розкрити суть основних понять, принципів соціальної педагогіки, факторів та інститутів соціалізації.

Передумови вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати загальні знання з дисципліни «Теорія соціальної роботи»

Завдання дисципліни:

1) вивчення теоретичних основ соціальної педагогіки як науки;
2) оволодіння майбутніми соціальними працівниками базовими знаннями, уміннями та навичками щодо:

- засад соціалізації людини, зокрема соціального виховання підлітків та молоді;

- об'єкта та предмета соціальної педагогіки, її зв'язку з іншими дисциплінами, що вивчають людину і суспільство;

- діяльності основних соціальних інститутів, що беруть участь у процесі соціалізації особистості;

- найбільш важливих механізмів соціального виховання;

- загальних умов соціально-педагогічної діяльності.

На основі вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи.

СК 4. Здатність розуміти соціально-психологічні явища, процеси становлення, розвитку та соціалізації особистості.

СК 5. Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах.

СК 10. Здатність до соціальної взаємодії у професійній сфері.

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 9. Здійснювати соціальне інспектування й оцінку потреб уразливих категорій громадян, у тому числі тих, хто опинився у складних життєвих обставинах.

РН 11. Аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх розв'язання.

Після вивчення цього курсу здобувачі фахової передвищої освіти повинні:
знати:

1. Базові соціально-педагогічні поняття, категорії: соціалізація, соціальна адаптація, соціальне виховання, фактори соціалізації, інститути соціалізації, соціально-педагогічна діяльність, об'єкт і суб'єкт соціалізації, норма та відхилення від неї у соціальній педагогіці.

2. Філософські, методологічні і психолого-педагогічні основи соціального виховання: інститути соціалізації, методологія соціального виховання, гуманістична спрямованість соціального виховання, структурний підхід у соціально-педагогічній діяльності.

2. Соціально-педагогічні теорії та системи: історія розвитку соціально-педагогічної теорії і практики; діагностичний, функціональний і психоаналітичний підходи у сучасній соціально-педагогічній діяльності, традиційні та новітні підходи до виховання, соціального захисту різних категорій людей.

3. Педагогічний інструментарій: система соціального виховання; методика соціального виховання; соціально-педагогічна технологія, форми соціального виховання, індивідуальна допомога людині, кризова допомога людині, об'єкт соціального виховання.

Вміти:

- здійснювати аналіз різних соціально-педагогічних впливів на процес соціалізації людини;
- вивчати індивідуальні особливості дитини та підлітка, специфіку їх мікросередовища, виявляти інтереси і потреби, труднощі і проблеми, конфліктні ситуації, відхилення у поведінці;
- критично переосмислювати цінності традиційного виховання;
- планувати і здійснювати соціально-педагогічну діяльність, організовувати виховну роботу у школі, класі, групі, що спрямована на формування загальної культури особистості, адаптацію особистості до життя у суспільстві, формування громадянської позиції;
- застосовувати знання і уміння при моделюванні заходів, в реальній соціально-педагогічній практиці;
- ситуацій та індивідуальних особливостей дітей, особливостей їх мікросоціуму;
- підтримувати контакти з організаторами і керівниками дитячого та молодіжного руху, неформальними ми групами та об'єднаннями;
- надавати посередницькі послуги дітям і батькам в отриманні соціальної допомоги;
- взаємодіяти з вчителями, батьками або особами, що їх замінюють, спеціалістами служб зайнятості тощо, при наданні допомоги дітям, що потребують опіки і піклування, з обмеженими фізичними можливостями, потрапивши у надзвичайні ситуації;

— встановлювати контакт з дітьми та дорослими, керувати собою в ситуації соціально-педагогічної взаємодії.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна педагогіка у соціалізації особистості.

Тема 1. Соціально-педагогічна діяльність на сучасному етапі розвитку української держави.

Сучасні підходи до розуміння соціально-педагогічної діяльності. Структура соціально-педагогічної діяльності. Мета і завдання соціально-педагогічної діяльності. Функції соціально-педагогічної діяльності. Характеристика суб'єктів і об'єктів соціально-педагогічної діяльності. Вимоги до соціального педагога. Система базових теоретичних знань. Професійні вміння соціального педагога.

Тема 2. Соціальна педагогіка як наука та сфера практичної діяльності

Сутність соціальної педагогіки як науки. Парадигми розвитку соціальної педагогіки. Предмет і завдання соціальної педагогіки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та сферами суспільного життя. Базові теорії соціальної педагогіки.

Тема 3. Теоретичні засади соціальної педагогіки

Основні категорії соціальної педагогіки. Поняття принципів. Характеристика соціально-політичних принципів. Психолого-педагогічні принципи соціально-педагогічної діяльності. Організаційні принципи соціально-педагогічної діяльності. Характеристика особливих принципів. Поняття ресурсів. Класифікація ресурсів соціально-педагогічної діяльності. Види ресурсів.

Тема 4. Основні поняття соціальної педагогіки

Соціалізація особистості – базова категорія та мета соціальної педагогіки. Соціальне середовище як необхідна умова соціалізації особистості. Соціальна адаптація. Соціальне виховання. Соціальні інститути. Зміст та види соціальної профілактики. Сутність соціальної реабілітації. Характеристика ресоціалізації. Соціальна допомога та соціальні послуги.

Змістовий модуль 2. Характеристика соціально-педагогічної діяльності

Тема 5. Деякі аспекти становлення соціальної педагогіки у світі

Історія соціальної педагогіки. Підготовка соціальних педагогів через соціальні студії у різних країнах світу. Спільне і відмінне у підготовці соціальних працівників і соціальних педагогів у світі.

Тема 6. Основні передумови соціально-педагогічної діяльності в Україні

Соціальне середовище, зміни у ньому, особливості його впливу на виховання. Соціальне середовище як необхідна умова соціалізації особистості. Основні напрями державної молодіжної політики. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп: інноваційні підходи. Захист прав дитини як

соціально-педагогічна проблема. Становище молоді в основних сферах життєдіяльності. Найважливіші соціальні проблеми молоді. Соціальна дезадаптація дітей та молоді. Причини та наслідки соціальної дезадаптації, пов'язані з військовими діями.

Тема 7. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості

Відкрита соціально-педагогічна система – ефективна умова соціалізації особистості. Вплив факторів соціально-педагогічної системи на процес становлення особистості. Технологізація соціально-педагогічної роботи. Типологія позашкільних освітньо-виховних закладів та специфіка їх діяльності. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку – одна з умов соціального впливу на особистість.

Тема 8. Соціально-педагогічна робота в громаді.

Територіальна громада як соціалізуючий простір особистості. Соціально-педагогічна діяльність в освітніх закладах. Система центрів соціальних служб. Соціально-педагогічна робота в закладах соціального обслуговування. Соціально педагогічна діяльність неурядових організацій.

5. Структура навчальної дисципліни: «Соціальна педагогіка»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	Лек.	Сем./Пр.	С. р. інд. та с.р.
Змістовий модуль 1. Соціальна педагогіка у соціалізації особистості.				
Тема 1. Соціально- педагогічна діяльність на сучасному етапі розвитку української держави	12	2	2	8
Тема 2. Соціальна Педагогіка як наука діяльності	12	2	2	8
Тема 3. Теоретичні засади соціальної педагогіки	12	2	2	8
Тема 4. Основні поняття соціальної педагогіки	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	32
Змістовий модуль 2. Характеристика соціально-педагогічної діяльності				
Тема 5. Деякі аспекти становлення соціальної педагогіки у світі	12	2	2	8
Тема 6. Основні передумови соціально-педагогічної діяльності в Україні	6	2	-	4
Тема 7. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості	12	2	2	8
Тема 8. Соціально-педагогічна робота в громаді.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	42	8	6	28
Усього годин	90	16	14	60

6. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Соціально-педагогічна діяльність на сучасному етапі розвитку української держави	2
2	Соціальна Педагогіка як наука діяльності	2
3	Теоретичні засади соціальної педагогіки	2
4	Основні поняття соціальної педагогіки	2
5	Деякі аспекти становлення соціальної педагогіки у світі	2
6	Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості	2
7	Соціально-педагогічна робота в громаді.	2
Разом		14

7. Самостійна та індивідуальна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Соціально-педагогічна діяльність на сучасному етапі розвитку української держави	8
2	Соціальна Педагогіка як наука діяльності	8
3	Теоретичні засади соціальної педагогіки	8
4	Основні поняття соціальної педагогіки	8
5	Деякі аспекти становлення соціальної педагогіки у світі	8
6	Основні передумови соціально- педагогічної діяльності в Україні	4
7	Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості	8
8	Соціально-педагогічна робота в громаді.	8
Разом		60

8. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково (навчально)-дослідницьких завдань:

- участь у інтернет-конференціях;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання практичних, ситуативних задач різного рівня з теми, модуля або курсу;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- виготовлення схем, розроблення структурно-функціональних схем різних процесів, комплексів, складання карт, макетів та проєктів з тематики дисципліни.
- написання есе, творчих завдань тощо.

9. Методи навчання

Лекція (проблемна, лекція-конференція тощо);

Семінарські заняття (семінари-диспути, дебати та ін.);

Консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль: оцінювання за результатами семінарських.

Контроль самостійної роботи (захист індивідуальних науково-дослідницьких завдань).

Періодичний контроль: підсумкові письмові контрольні роботи за змістовими модулями.

Підсумковий контроль: залік.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

11. Критерії оцінювання знань з дисципліни

Система оцінювання різнорівневих завдань для здобувачів освіти (тести, контрольна робота, самоконтроль)

- перший рівень – середній (3 бали). Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;

- другий рівень – достатній (4 бали). Здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь здобувача освіти правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;

- третій рівень – високий (5 балів). Знання здобувача освіти є глибокими, міцними, системними; здобувач освіти вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

Під час проведення екзамену навчальні досягнення здобувачів фахової передвищої освіти оцінюються:

«відмінно» – якщо здобувач освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навиками аналізувати та критично оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.

«добре» – якщо здобувач освіти виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

«задовільно» – якщо здобувач освіти засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди правильно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

«незадовільно» – здобувач освіти виявив слабкі знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.

12. Перелік питань до заліку:

1. Сутність соціальної педагогіки як галузі педагогічної науки.
2. Соціалізація: визначення, сутність, зміст; складові процесу соціалізації. Суб'єкт-об'єктний і суб'єкт-суб'єктний підхід до дослідження соціалізації.
3. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та галузями суспільної практики.
4. Основні поняття соціальної педагогіки.
5. Вікові етапи, чинники, засоби і агенти соціалізації.
6. Механізми соціалізації: психологічні, соціально-психологічні, соціально-педагогічні.
7. Людина як об'єкт і як суб'єкт соціалізації. Принцип гуманістичної спрямованості.
8. Людина як жертва соціалізації. Людина як жертва несприятливих умов соціалізації: небезпеки і їх джерела.
9. Мегафактори соціалізації.
10. Країна як макрофактор соціалізації.

11. Принцип культуровідповідності виховання.
12. Регіон як мезофактор соціалізації. Регіональна політика в сфері виховання.
13. Засоби масової інформації (мас-медіа) як мезофактор соціалізації. Проблема медіаосвіти.
14. Субкультура як мезофактор соціалізації.
15. Тип поселення як мезофактор соціалізації. Мобільність особистості. Муніципальна система соціального виховання.
16. Сім'я та родинне виховання як мікрофактор соціалізації.
17. Мікрофактори соціалізації: сусідство і групи однолітків.
18. Виховні організації як мікрофактор соціалізації.
19. Мікросоціум як мікрофактор соціалізації. Виховний простір.
20. Соціальне виховання у виховній організації. Організація соціального досвіду: побуту, життєдіяльності, взаємодії.
21. Освіта в процесі життєдіяльності виховної організації.
22. Індивідуальна допомога у виховній організації.
23. Поняття про локальну виховну систему в рамках виховної організації.
24. Сутність соціально-педагогічної діяльності.
25. Структура соціально-педагогічної діяльності.
26. Функції соціально-педагогічної діяльності.
27. Суб'єкти та об'єкти соціально-педагогічної діяльності.
28. Характеристика принципів соціально-педагогічної діяльності, їх класифікація.
29. Класифікація методів соціально-педагогічної діяльності.
30. Громада як соціалізуючий простір особистості.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни “Основи соціальної педагогіки” для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 231 “Соціальна робота” / Укл.: Чирок Я.В. Чернігів: ВСП ФКЕТ НУЧП, 2021.
2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни “Основи соціальної педагогіки” для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 231 “Соціальна робота” / Укл.: Чирок Я.В. Чернігів: ВСП ФКЕТ НУЧП, 2021.

14. Рекомендована література

Основна

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка: навч. посібник; ПНПУ імені К.Д. Ушинського. Харків: Бурун Книга, 2011. 160 с.
3. Козирєв М.П. Соціальна педагогіка: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 352 с.
4. Міхеєва О.Ю. Соціальна педагогіка (курс лекцій). К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 429 с.

5. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2021. 324 с.
6. Соціальна педагогіка: Підручник. 4-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й. Капської. К.: Центр учбової літератури, 2009. 488 с.
7. Чубук Р.В. Соціальна педагогіка: [навчальний посібник]. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 348 с.
8. Соціальна педагогіка: підручник. [5-те вид. виправ. та доп.] / за ред. проф. А.Й. Капської. К.: Слово, 2011. 488 с.
9. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / О.В. Безпалько, І.Д. Зверєва, Т.Г. Веретенко; за ред. О.В. Безпалько. К.: Академвидав, 2013. 321 с.
10. Євтух М.Б. Соціальна педагогіка: підручник / М.Б. Євтух, О.П. Сердюк. 2-ге вид., стереотип. К.: МАУП, 2003. 232 с.

Додаткова

1. Андрущенко В.П. Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В.П. Андрущенко, І.І. Мигович, В.П. Бех, М.І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн. 7. 135 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. К.: ЦНЛ, 2003. 214 с.
3. Виховна робота в закладах освіти України: збірник нормативних документів та методичних рекомендацій з питань організації виховної роботи / МО України: [упоряд.: С.В. Кириленко, С.І. Кривонос]. К.: ІСДО, 1995. 421 с.
4. Гнуптель Я.В. Виховна робота в сучасних умовах: теорія й методика. Тернопіль, 1998. 221 с.
5. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: [курс лекцій] / Головатий М.Ф., Лукашевич М.П., Дмитренко Г.А. К.: МАУП, 2002. 376 с.
6. Зверєва І.Д. Соціальна робота в Україні. К.: Центр навч. л-ри, 2004. 256 с.
7. Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями / [ред. М.М. Ілляш]. К., 2003. 139 с.
8. Калюжна І. Сімейні стратегії подолання кризи при вихованні дитини з інтелектуальною недостатністю. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2005. № 3. С. 125-137.
9. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.-метод. посіб. К.: УДЦССМ, 2001. 220 с.
10. Капська А.Й. Соціальна робота. К., 2005. 327 с.
11. Коваль Л.Г. Соціальна педагогіка. К., 1997. 344 с.
12. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. К., 2006. 464 с.
13. Діяльність соціальних служб в Україні: досвід та шляхи вдосконалення соціальної роботи: Збірник матеріалів круглого столу / за ред. Н.І. Кривоконь. Чернігів: КП „Видавництво ”Чернігівські обереги”, 2006. 120 с.
14. Зайченко І.В. До питання про особистісно-моральні якості соціального працівника. *Діяльність соціальних служб в Україні: досвід та шляхи*

вдосконалення соціальної роботи: Збірник матеріалів круглого столу / за ред. Н.І. Кривоконь. Чернігів: КП “Видавництво “Чернігівські обереги”, 2006. С. 13–22.

15. Моргай Л.А. Робота соціального працівника з проблемними сім’ями. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. праць. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 79 (т. 1). С. 227–230.

16. Шинкаренко І. Сім’я в умовах війни: психологічні, психосоціальні та психопатологічні проблеми. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. Спеціальний випуск № 2. С. 550–557.

Законодавчі акти

1. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

2. Про соціальну роботу з дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 року № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>

3. Про державну допомогу сім’ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>

4. Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх: Закон України від 24 січня 1995 року № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80>

5. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>